

עקד ספרים לקריאה בצוותא

במקום אביו העייף, היא מחליטה להציל את משפח
תה מעוני דומה: עובדה, אבא אמר שעכשיו אין כסף
לדולר-בלייז, בגלל השיפוץ במטבח.

וכך, בלילה, בדיוק כמו ג'וליו בן ה-12, היא
מתגנבת לחדר העבודה של אביה וצובעת לו את
האיזורים שטרם השלים. מול שאבא מבין מיד. "כמו
הבלבד הקטן מפירנצה? סבא מיכאל סיפר לך?" הוא
שואל בחיך.

קראיה של גדליה וזכים כאן גם לגרסה משופרת
של "הנסיכה על הערשה", הפעם מפיו של אבא,
כאשר גל מתקשה להירדם. בסוף, אחרי שהנסיכה
המעורגת עוברת בהצלחה את מבחן האפון, ואפילו
המלכה נאלצת לקבל אותה ככלת בנה, אין שום
חלגונה להיפר, להצעת הנישואין עונה הנסיכה:
"להישאן לך? איזו שטות! למה שארצה להינשא
לגסיד שמרשה לאמו להחליט בשבילו, נסיד שמחכה
שאמו תברוק, תברר ותקבע את מי הוא יישא לאשה?
תגיה רכה, אני כבר אחפש לי נסיד, או סתם אדם,
שיודע להחליט בעצמו בקשר לגורלו".

יש גם הרבה אריך קסטנר: "פצפונת ואנטון",
"שלושים וחמישה במאי", "אמיל והבלשים" וסיפור
על הפגישה הגורלית בין סבא לקסטנר. סבא, שאח
רי המלחמה שהוא מתקשה לרבר עליה איבר הכל,
עבר זמן מה כמלצר בברלין. יום אחר הגיע קסטנר
למסעדה, ולאחר שסבא הנרגש שפך עליו את המרק,
הוא פצה מיד בנאום "כוכות המחילה". קסטנר הת'
רשם כל כך מהיכולת המילולית של סבא הצעיר,
עד שהזמין אותו לעיתון שבו עבד ומצא לו שם
עבודה.

רוקא סבא, זה שלטענת אמא מכניס כל כך הרבה
סיפורים מיותרים לחייה של גל ומבלבל לה את
תמונת המציאות (השיא הוא כאשר גל קושרת את
הגנר הישן לספה כמו גוליבר הענק), דווקא סבא הוא
שמלמד בסופו של רבר את גל פרק בהתבגרות.
הספר מסתיים במוותו של סבא ובצערה הגדול של
גל. סבא טרם הספיק לספר לגל על המלחמה הנר
ראה הדיא ועוד לא גמר לספר לה את "הנסיכה
הקטנה". כדי להתנתם נזכרים אבא וגל בסיפוריו וגל
מחליטה, למרות שקשה לה עדיין לכתוב במיומנות,
לכתוב לסבא סיפור. את הסיפור הזה, שנכתב בגוף
ראשון, ושמתחיל בהקדמה בנוסח אריך קסטנר, כר'
גע גמרנו לקרוא. ביחד.

אין ספק, קריאה עצמית היא הישג נאה, אך למה
להפוך אותה למטרה, כאשר קריאה בצוותא היא דבר
כל כך נפלא? את זה יודעת בלי ספק גם עמי גדליה
הספרנית, שרואה ילדים רבים מרי נוטשים את הספ'
ריות בדיוק בגיל הזה, שבו הורים מפסיקים לקרוא
לילדים שלהם, מתוך הנחה מוטעית שעכשיו הם
יכולים בעצמם.



איור: מושיק לין

של משפחתה של גל.

גל מאזינה טוב כל כך לסיפורים הללו של סבא,
שהיא מיישמת אותם כל הזמן בחייה. יום אחד,
כאשר אבא היה ספון בחדרו (הוא צייד ומאייד) ואמא
היתה בעבודה (רואת חשבון), מחליטה גל לטגן לכר'
נות בנוסח בילבי (זריקת ביצים לכל עבר וכו'). גם
את הניקיון שהיא עושה כאשר אמא מגיעה הביתה
ורואה את החורבן היא עושה בנוסח בילבי ("חלצתי
את נעלי, קשרתי שתי מברשות גדולות שבתן אמא
מנקה את החליפות שלה והתחלתי לטילל בחדר").
לכן היא גם נוסעת ביחד עם החבר שלה, אור,
לתל אביב, לרחוב ארנון, כדי למצוא שם, באיחור
של חמישים שנה, את לאה גולדברג. ולאחר שסבא
מספר לה (וגם לנו) על ג'וליו, הבלבד הקטן מפדינ'
צה, ועל ניסיונו ההירואי לעזור בפרנסת הבית (בלי
לות הוא מתגנב לחדר העבודה ומעתיק כתובות

גל לומדת אמנם בכיתה ב', אך היא מתקשה
לקרוא ולכתוב. הוריה אפילו לקחו אותה למאבחת
ליקויי למידה, אך זו קבעה שהיא פשוט קצת מאח'
רת. גדליה נוקקה לקושי הזה של הגיבורה שלה כדי
להצדיק את הרעב שלה לשמוע סיפורים. ואכן,
זכות בעיית הקריאה, גל מאזינה ברצון לסיפורים
של סבא האהוב, כמו "אגרות למכסה", "באין משפ'
זה", "הלב", "ידידי מרחוב ארנון", "גוליבר", וגם
לספרים מצחיקים יותר כ"פן הדב" ו"בילבי".

יחד אתה, גם אנתנו זוכים לתוכרות מתאבנות
לכמה מהם. עמי גדליה כל כך מפרגנת לסיפורים
האהובים עליה, שאין לה שום קושי לספר אותם
שוב, והיא אינה חוששת שבילבי של אסטריד לינג'
רן תאפיל במשהו על גל שלה, או שעוניו הסוציאלי'
סטי ההירואי של ג'וליו של דה אמיצ'יס יתחרה עם
האובורדראפט הזמני שנוצר בגלל השיפוץ במטבח

ילדה של ספרים

עמי גדליה. איורים: מושיק לין. סדרת קריאה כ"ף.
הוצאת הקיבוץ המאוחד, 93 עמ', 38.90 שקלים

יעל דר

כל מה שקשור בספרי ילדים, עמי גדליה
חובשת שלושה כובעים לפחות: היא ספרנית
ילדים ונוער מוכרת ופסיכותר, היא ספרנית
בספרייה ברמת גן והיא גם יודעת ליהנות מקריאת
ספרי ילדים הנאה שלה. הפעם, באופן לא מקובל
להלחיה, היא הצליחה לשלב בין שלושת תפקידיה
אלה.

"ילדה של ספרים" לוקח את קראיה לסיור מאד'
גן (באופן ספרותי לחלוטין) במגוון הספרים הישנים
בספרייה או בבית, אלה שהתרגום שלהם וסוף לאור'
רוח. ספרים אלה הם מן הסתם ספרי ילדותה של
גדליה עצמה, ואת הקישור לילדים של היום היא
עושה באמצעות ילדה אחר, גל שמה, שבוולעת כרע'
בתנת את סיפוריהם של אבא ובעיקר של סבא
(שהידי הזמן ספרים ואין את אריך קסטנר בכבודו
ובעצמו). גל אי מתקשה מדי פעם להפריד בין
הסיפורים הללו לבין "המציאות", זהו יוצר המתן
מצבים מצחיקים.

גדליה מצליחה להחיות את הספרים הישנים בא'
מצעות הויקה שהיא קושרת בינם לבין אדם אהוב.
כלי הויקה הזאת קשה מאוד לשכנע ילדים בני
שמונה לנסות את מלם, למשל עם המשפט הבא:
"הבוקר הלכתי אל סטרי, המתגורר ממול לבית
ספרנו, וקנאה גדולה אחוזני בראותי את עקד ספ'
ריו" (מתוך "הלב", בתרגומו של שלמה סקולסקי).
עקד ספריה של גדליה מזמין הרבה יותר.

סדרת "קריאת כ"ף", שספר זה שייך לה, נועדה
לילדים שיועדים כבר לקרוא בעצמם (בערך בני
שבע-שמונה). זה גם גילה של גיבורת הסיפור. האר'
תיות אמנם מנוקדות עדיין, אך הפרקים כבר לא
מאוד קצרים (ויש פרקים ארוכים מדי) ומקומו של
האיור כמעט שולי. יחד עם זאת, "ילדה של ספרים"
הוא ספר ששר שיר הלל להקראת סיפורים, לתיווך
הנעים של הורה או כל מבוגר אחר בין הספר לבין
המאזינים הקטנים.

ולכן זהו המקום להמליץ בכל תוקף על קריאת
הספר הזה ביחד, כמו פעם, לפני שהילד שלכם יידע
לקרוא. בכך תממשו את מה שקורה גם בספר עצמו
ותבלבלו עוד קצת את מה שגדליה כל כך נתנית
לכלכל: את הספרות עם מה שמתרחש מחוץ לספר.